

[%20172%20PCTR%2017%20E%20rev.1%20fin%20-%20NATO%20AND%20SECURITY%20IN%20THE%20ARCTIC.pdf](#)

14. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/usa/06874.pdf>

15. "NATO in an Era of Global Competition" - A Norwegian perspective // <https://www.regjeringen.no/en/aktuelt/NATO-in-and-Area-of-Global-Competition/id764468/>

16. The Arctic is "not up for grabs," Norwegian ambassador says // <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/the-arctic-is-not-up-for-grabs-norwegian-ambassador-says/>

17. The changing shape of Arctic security // <https://www.nato.int/docu/review/articles/2019/06/28/the-changing-shape-of-arctic-security/index.html>

18. Norvegiya ne verit v ugrozu so storony Rossii, zayavil prem'er// <https://ria.ru/20190409/1552528144.html>

ХҒТАР 11.25.91

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-8940.15>

Ж.С.Жаманқараев¹, Ж.К.Симтиков¹

¹ Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ САЯСИ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ САНКЦИЯЛАРДЫҢ МӘНІ МЕН МАЗМҰНЫ

Аңдатпа

Мақалада халықаралық саяси және экономикалық санкциялардың қазіргі аспектілері қарастырылады, әлемдік саясаттың қазіргі жағдайын ескере отырып, халықаралық санкциялар ұғымына авторлық анықтама беріледі, халықаралық санкцияларды талдау механизмі сипатталады. Ғылымда халықаралық санкциялар көбінесе егеменді мемлекетке, оның институттарына, ұлттық компанияларға немесе жеке азаматтарға бағытталған, олардың қызметін мәжбүрлеу, шектеу, тежеу немесе алдын-алу мақсатында біржақты немесе ұжымдық саяси, экономикалық немесе құқықтық шаралар кешенін білдіреді. Басқаша айтқанда, Санкциялар әскери емес және күшсіз мәжбүрлеу шараларын қамтиды. Халықаралық санкциялар рөлінің мұндай трансформациясы, ең алдымен, әлемдік экономиканың жаһандануының күшеюімен, жекелеген мемлекеттердің, сауда қауымдастықтары мен трансұлттық корпорациялардың әлемдік экономикалық процестерге тартылуын күшейтумен байланысты. Сонымен қатар, бұл БҰҰ рөлінің әлсіреуіне, осы ұйым қызметінің тиімділігінің төмендеуіне, қоғамның қабылдаған шешімдеріне деген сенімін жоғалтуға, сондай-ақ БҰҰ реформасы туралы ұзаққа созылған пікірталасқа байланысты. Халықаралық санкциялардың табиғатын талдай отырып, олардың қазіргі халықаралық саяси конъюктураға байланысты тез өзгеру қабілетін ерекше атап өткен жөн. Санкциялар әлемдік үстем державалардың мүдделерімен тікелей байланысты және олардың сыртқы саяси бағытының векторына байланысты өзгереді.

Түйін сөздер: саясаттану, әлемдік саясат, саяси ықпал, үстем держава, халықаралық санкциялар, саяси және экономикалық санкциялар, санкциялар, санкциялар стратегиясы.

ZH. Zhamankaraev¹, ZH. Simtikov¹

¹ Abai Kazakh National Pedagogical University

THE MEANING AND CONTENT OF POLITICAL AND ECONOMIC SANCTIONS AT THE PRESENT STAGE

Abstract

The article examines the main mechanisms of modernization of the environmental policy of the Republic of Kazakhstan at the present stage. The authors pay close attention to the problem of compliance with environmental standards for the development of the country's economy in the conditions of market relations. New approaches to state management in accordance with the requirements of environmental standards are carefully studied. The authors analyze in detail the socio-political foundations and the basic environmental rights of citizens. The main environmental rights are: the right to a favorable environment for their life and health; the right to establish public associations and environmental protection funds; the right to participate in the decision-making process of state bodies on environmental issues; the right to participate in meetings, rallies, pickets, marches and demonstrations, referendums in the field of environmental protection; the right to apply to state bodies with letters, complaints, statements and proposals on environmental protection issues and to demand their consideration; the right to receive timely, complete and reliable environmental information from state bodies and organizations; the right to bring claims to the court for compensation for damage caused to their health and property as a result of violation of environmental legislation.

Keywords: ecology, ecological balance, society, environmental law, environmental state bodies, environmental protection, environmental information, natural environment, environmental policy.

Ж. С. Жаманкараев¹, Ж. К. Симтиков¹

¹ Казахский национальный педагогический университет имени Абая

СМЫСЛ И СОДЕРЖАНИЕ ПОЛИТИКО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ САНКЦИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Аннотация

В статье рассматриваются современные аспекты международных политических и экономических санкций, дается авторское определение понятия международных санкций с учетом современного состояния мировой политики, описывается механизм анализа международных санкций. В науке международные санкции часто представляют собой комплекс односторонних или коллективных политических, экономических или правовых мер, направленных на суверенное государство, его институты, национальные компании или отдельные граждане с целью принуждения, ограничения, сдерживания или предотвращения их деятельности. Другими словами, санкции включают в себя меры невоенного и ненасильственного принуждения. Такая трансформация роли международных санкций связана, прежде всего, с усилением глобализации мировой экономики, усилением вовлеченности отдельных государств, торговых ассоциаций и транснациональных корпораций в мировые экономические процессы. Кроме того, это связано с ослаблением роли ООН, снижением эффективности деятельности этой организации, утратой доверия общества к принятым решениям, а также затяжной дискуссией о реформе ООН. Анализируя природу международных санкций, следует особо отметить их способность быстро меняться в зависимости от современной международной политической конъюнктуры. Санкции

напрямую связаны с интересами доминирующих в мире держав и варьируются в зависимости от вектора их внешнеполитического курса.

Ключевые слова: политология, мировая политика, политическое влияние, сверхдержава, международные санкции, политико-экономические санкции, санкционные действия, санкционная стратегия.

Кіріспе. Саясаттану ғылымында, сондай-ақ халықаралық қатынастардың қазіргі тәжірибесінде ежелгі дәуірден бастап репрессия термині қолданылған, бұл басқа мемлекеттің заңсыз әрекеттеріне жауап ретінде бір мемлекет қолданатын саяси және экономикалық сипаттағы шаралар деп түсінілген. Уақыт өте келе «репрессия» термині ескірді және оның орнына «халықаралық санкциялар» ұғымын қолдана бастады, бірақ кең мағынада. «Халықаралық санкциялар» терминінің қазіргі мағынада қалыптасуы бірінші дүниежүзілік соғыс аяқталғаннан кейін басталды және Ұлттар Лигасының қызметімен байланысты болды. Осы сәттен бастап Халықаралық Санкциялар Ұлттар Лигасының жарғысында бекітілген ұжымдық қауіпсіздікті сақтау мақсатында әскери емес мәжбүрлеу құралы бола бастады. Ұлттар Лигасы Жарғысының 16-бабында Лиганың кез-келген мүшесі Жарғының ережелеріне қайшы келетін соғысқа қатысқан жағдайда Лиганың басқа мүшелері «онымен барлық сауда немесе қаржылық қатынастарды дереу бұзуға міндеттенеді». Қарсыластарыңыздың стратегиялық басымдықтарын дұрыс анықтап, содан кейін ғана қорытынды жасап, сыртқы саясатты түзету маңызды. Н.Б. Сейсен көрсеткендей: «Қазақстан Республикасы халықаралық аренаға шығады. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының 2020-2030 жылдарға арналған сыртқы саясатының Тұжырымдамасы бекітілді, онда еліміздің түрлі санкцияларға қарсы алдын алу шаралары қарастырылған» [1, 37-бет]. Алайда, халықаралық санкциялар ұғымы әскери қақтығыстардың алдын алуға бағытталған мәжбүрлеу шарасынан әлдеқайда кең болды. Осы мақалада біз қазіргі саяси жағдайдағы санкциялардың әдіснамалық маңыздылығын кеңінен ашқымыз келеді.

Әдістері. Зерттеу әдіснамасы материалистік немесе идеалистік монизмнен босатылған және барлық қоғамдық және саяси, халықаралық-құқықтық құбылыстардың плюралистік, көп сызықты өзара тәуелділігіне негізделген диалектикалық әдісті қолданды. Диалектикалық өзара тәуелділік және әдістердің өзара әрекеттесу әдісі де қолданылды: теориялық және эмпирикалық, тарихи және логикалық, индукция және шегеру және т.б. Сондай-ақ, гуманитарлық ғылымдарда ұзақ уақыт сыналған және өзін ақтаған, халықаралық экономикалық қатынастардың саяси негіздерінің мәнін ашатын құрылымдық-функционалдық талдау әдісі қолданылды.

Нәтижелері. Саясаттану ғылымында халықаралық санкциялар көбінесе егеменді мемлекетке, оның институттарына, ұлттық компанияларға немесе жеке азаматтарға бағытталған, олардың қызметін мәжбүрлеу, шектеу, шектеу тиым салу немесе алдын-алу мақсатында біржақты немесе ұжымдық саяси, экономикалық немесе құқықтық шаралар кешенін білдіреді. Басқаша айтқанда, санкциялар әскери емес және күшсіз мәжбүрлеу шараларын қамтиды [2, 10-бет]. Халықаралық санкциялар рөлінің мұндай трансформациясы, ең алдымен, әлемдік экономиканың жаһандануының күшеюімен, жекелеген мемлекеттердің, сауда қауымдастықтары мен трансұлттық корпорациялардың әлемдік экономикалық процестерге тартылуын күшейтумен байланысты.

Сонымен қатар, бұл БҰҰ рөлінің әлсіреуіне, осы ұйым қызметінің тиімділігінің төмендеуіне, қоғамның қабылдаған шешімдеріне деген сенімін жоғалтуға, сондай-ақ БҰҰ реформасы туралы ұзаққа созылған пікірталасқа байланысты. Санкцияларды жіктей отырып, біріншіден, халықаралық ұйымдар деңгейінде оның мүшелерінің көпшілігі қабылдаған ұжымдық санкцияларды бөлуге болады; екіншіден, егеменді мемлекет басқа мемлекетке, оның институттарына, ұлттық компанияларға немесе тіпті жеке азаматтарға салған жеке санкциялар. Халықаралық санкциялардың объектісі ретінде мыналар болуы мүмкін: а) мемлекет және оның институттары; б) экономиканың жекелеген салалары немесе

секторлары; в) ұйымдар; г) жеке тұлғалар. Субъектілер бойынша санкциялар біржақты және ұжымдық болып жіктеледі. Мақсаты мен табиғаты бойынша санкциялардың саяси және экономикалық түрлерін ажыратуға болады. Қазақстан Республикасының 2020-2030 жылдарға арналған сыртқы саясатының тұжырымдамасы халықаралық санкциялар бөлігіндегі қазіргі заманғы шындыққа жауап беретіндей іс-қимылдар әзірлеуде. Ақордада өзінің қарсыластарының нақты стратегиялық басымдықтарын назарға ала отырып, өзінің объективті сыртқы саяси міндеттерін, мүмкіндіктері мен қауіп-қатерлерін ескеретін санкциялық стратегия уақтылы әрі жедел әзірледі және енгізілді [3].

Саяси санкциялар:

- дипломатиялық (дипломатиялық визалардың күшін жою немесе дипломатиялық өкілдіктер қызметкерлерін кері қайтарып алу);
- спорттық (спорттық іс-шараларға қатысуға тыйым салу, спорттық ойындарды болдырмау-немесе ынтымақтастықты тоқтату);
- мәдени (ғылыми-техникалық және мәдени ынтымақтастықты тоқтату, іс-шаралардың күшін жою);
- дербестендірілген (елге кіруге тыйым салу немесе жекелеген азаматтарға кіру мүмкіндігін шектеу).

Экономикалық санкциялар:

- коммерциялық (сауда эмбаргосы, нарықтарға кіруге тыйым салу немесе шектеу, қаржы ресурстары мен инфрақұрылымға шектеу қою);
- технологиялық (технологиялар мен ресурстарға қол жеткізуге тыйым салу немесе шектеу, техникалық қызмет көрсетуді тоқтату және т.б.);
- қаржылық (шоттарға тыйым салу және тоқтату, шетел валютасы үшін активтерді бұғаттау және т.б.) [4, 269-бет].

Халықаралық санкциялардың табиғатын талдай отырып, олардың ерекшеліктерін атап өткен жөн, себебі олар қалыптасқан халықаралық саяси конъюнктураға байланысты жедел өзгеруге қабілетті. Санкциялар әлемдік үстем державалардың мүдделерімен тікелей байланысты және олардың сыртқы саяси бағытының векторына байланысты өзгереді [5, 71-бет].

Пікірталас. Әдетте, бұл сыртқы саясатта басқаларға қарағанда санкцияларды жиі қолданатын дамушы елдер емес, әлемдік үстем державалар. Бұл әлемдік державаларда кең саяси және экономикалық мүдделердің, қажетті ресурстардың, сыртқы саяси тәжірибенің және әлемдік аренада ықпалдың болуына байланысты. Көбінесе мұндай шараларды енгізу санкциялар объектісіне нақты әскери-саяси немесе экономикалық қысыммен нығайтылуы керек. Сонымен қатар, санкциялардың тиімділігіне әлемдегі және белгілі бір аймақтағы мемлекеттің беделі мен болашағына маңызды әсер етеді. Санкциялардың тағы бір маңызды ерекшелігі - оларды қолдану тек дамушы экономикасы бар шағын мемлекеттерге қатысты тиімді болуы мүмкін. Супер державаларға қарсы санкциялар қолдану тиімсіз ғана емес, кейде санкциялар қолданған ел экономикасы үшін жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін [6, 33-бет]. Халықаралық санкциялардың бес деңгейін бөлуге болады:

- 1) халықаралық ұйымдар санкциялар енгізетін жаһандық деңгей, мысалы, БҰҰ, ХВҚ, G7 және т.б.;
- 2) халықаралық санкциялар енгізілетін мемлекетаралық деңгей жекелеген мемлекеттер немесе одақтас мемлекеттердің бірлестіктері;
- 3) салалық деңгей-мемлекетаралық ынтымақтастыққа тартылған жекелеген мемлекеттік институттардың, экономика секторларының немесе салаларының деңгейі;
- 4) трансұлттық, мемлекеттік және мемлекеттік және сыртқы сауда қызметін жүргізетін жеке компаниялар мен корпорациялар;
- 5) жеке деңгей-жекелеген азаматтардың, қабылдаушы тұлғалардың деңгейі; шешімдер, көрнекті саясаткерлер, қоғам қайраткерлері немесе қылмыскерлер [7].

Бұл деңгейлерді пирамида түрінде көрсетуге болады және дәрежені бағалауға тырысады

санкциялар объектісіне әр деңгейдің әсері бар. Мұнда санкциялар деңгейіне байланысты санкциялар дәрежесі пропорционалды емес және сапалық жағынан да, сандық жағынан да ерекшеленетінін білуге болады.

Жаһандық деңгейде қабылданған санкциялар олардың объектісіне барынша әсер етеді, зиян келтіреді және оның мемлекеттік және қоғамдық өмірінің барлық салаларына әсер етеді. Мемлекетаралық деңгейде енгізілген санкциялар экономиканың барлық секторлары мен салаларына айтарлықтай зиян келтіруі мүмкін, сондай-ақ мемлекеттік институттардың жұмысына кедергі келтіруі мүмкін, қандай да бір жолмен айтарлықтай зиян келтіруі мүмкін, бірақ жаһандық және мемлекетаралық деңгейдегі санкциялардан айырмашылығы, олардың таралуы тек жекелеген, әдетте, ең сезімтал және осал салалармен шектеледі [8].

Корпоративтік және жеке деңгейлердегі мақсатты санкциялар ең аз әсер етуі мүмкін. Мұндай санкциялар профилактикалық сипатқа ие және қарсыластарын өз позицияларын ойлануға және қайта қарастыруға шақыруға бағытталған. Корпоративтік санкциялар қаржы - экономикалық немесе технологиялық жоспарда белгілі бір қиындықтар тудыруы мүмкін, сонымен қатар жеке компаниялар мен корпорациялардың беделіне нұқсан келтіруі мүмкін. Жеке санкциялардың әлемдік саясатқа және әсіресе мемлекетаралық қатынастарға әсері минималды және көбінесе шешім қабылдаушыларға, саясаткерлерге, қоғам қайраткерлеріне немесе қандай да бір қылмыс жасады деп күдіктенген азаматтарға психологиялық қысым жасайды [9].

Бастапқыда енгізілген санкциялармен бір деңгейде болатын жауап санкцияларын пропорционалды немесе симметриялы деп санауға болатындығын ескерген жөн. Тиісінше, бастапқыда енгізілген санкциялар деңгейінен асып кететіндер пропорционалды емес немесе асимметриялық жауап санкциялары болып саналады. Таза саяси санкцияларға жауап ретінде енгізілген экономикалық санкциялар да сәйкес емес немесе асимметриялық қарсы шара болатыны анық.

Ұсынылған модельден көрініп тұрғандай, халықаралық ұйымдар мен егемен мемлекеттер ғана емес, сонымен қатар бүкіл салалар, корпорациялар және тіпті жеке азаматтар халықаралық санкциялардың нысаны бола алады. Сонымен бірге, халықаралық санкциялардың субъектісі тек халықаралық қатынастардың дәстүрлі акторлары-егемен мемлекеттер мен халықаралық ұйымдар болып қала береді. Санкциялар пирамидасы сыртқы саяси шешім қабылдаушыларға санкциялар дәрежесін дұрыс бағалауға және пропорционалды және теңдестірілген қарсы шаралар дайындауға көмектеседі [10, 21-бет].

Санкциялар пирамидасы мемлекеттік санкциялар стратегиясын әзірлеудің негізгі моделі ретінде де қолданыла алады. Санкциялық стратегияның көмегімен сыртқы саяси шешімдер қабылдайтын адамдар қандай санкциялар, кімге қарсы және қандай нақты жағдайда қолдану керектігі туралы нақты түсінік бере алады [11, 109-бет]. Бұдан басқа, санкциялық стратегия санкцияларды енгізумен байланысты тәуекелдерді алдын ала талдауға және мүмкіндігінше санкциялық әсерлердің барлық деңгейлерінде олардың салдарын бағалауға көмектеседі. Сондай-ақ, қарсыластардың ықтимал санкцияларына жауап ретінде барлық мүмкін қарсы шараларды дайындап, есептеу орынды болады [12, 152-бет].

Қорытындылай келе, халықаралық санкциялардың салдары экономикалық өсу қарқынының баяулауына, модернизацияға және технологиялық қайта жарақтандыруға, сондай-ақ ЖІӨ-нің төмендеуіне және халықтың өмір сүру деңгейінің төмендеуіне әсер ететінін атап өткіміз келеді. Сонымен қатар, мемлекеттің беделі төмендейді және елдің әлемдік аренадағы маңызы нашарлайды. Қазіргі кезде маңызды және салмақты сыртқы саяси шешімдердің уақыты келді.

Список использованной литературы:

1. Сейсен Н.Б. Политическая общность людей в свете политической и социальной модернизации // Вестник КазНПУ им.Абая. Серия «Социологические и политические науки». – 2019. – № (59). – С.37-41.
2. Концепция внешней политики Республики Казахстан на 2020-2030 годы.
3. Шепелев И.Г., Морозов С.Г. Анализ санкций против России, определение возможного их влияния на развитие отечественного оборонно-промышленного комплекса и промышленности в целом // Экономика, управление и инвестиции. – 2018. – № 2 (4). – С.10-17.
4. Tomas Malmlof. Economy, Energy and Sanctions // A Rude Awakening. Ramifications of Russian Aggression Towards Ukraine. – June 2014. – Pp.71-80.
5. Пронин А.В. О правовой природе санкций ЕС в отношении РФ // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2019. – № 2 (24). – С.33-36.
6. Hufbauer G. C., Schott J. J., Elliott K. A. (2015). *Economic Sanctions Reconsidered: History and Current Policy*. 2nd ed. Washington, DC: Peterson Institute for International Economics.
7. Granville Chr. (2014). *EU's Sanctions on Russia Will Fail to Be a Knockout Blow* // *Financial Times*. – July 29.
8. Hufbauer G. C., Schott J. J., Elliott K. A., Oegg B. (2007). *Economic Sanctions Reconsidered: History and Current Policy*. – 3rd ed. Washington, DC: Peterson Institute for International Economics (2017).
9. Городецкий А.Е. Национальный суверенитет и экономическая безопасность в условиях применения экономических санкций // Экономическая безопасность России: проблемы и перспективы. Материалы II Международной научно-практической конференции. – Нижний Новгород, 2014. – С. 21-29.
10. Распопова А.Ю. Текущее экономическое положение России и влияние экономических санкций // Экономика и социум. – 2014. – № 3–3 (12). –С. 109–111.
11. Круглова И.А. Экономические санкции как инструмент регулирования международных экономических отношений // Ученые записки Международного банковского института. –2015. – № 11 (2). – С. 152-156.
12. Орлова Н.В. Финансовые санкции против России: влияние на экономику и экономическую политику // Вопросы экономики. – 2014. – № 12. –С. 54-66.

References:

1. Sejsen N.B. *Politicheskaya obshchnost' lyudej v svete politicheskoy i social'noj modernizacii* // *Vestnik KazNPU im.Abaya. Seriya «Sociologicheskie i politicheskie nauki»*. – 2019. – № (59). – S.37-41.
2. *Koncepciya vneshnej politiki Respubliki Kazahstan na 2020-2030 gody*.
3. *SHepelev I.G., Morozov S.G. Analiz sankcij protiv Rossii, opredelenie vozmozhnogo ih vliyaniya na razvitie otechestvennogo oboronno-promyshlennogo kompleksa i promyshlennosti v celom* // *Ekonomika, upravlenie i investicii*. – 2018. – № 2 (4). – S.10-17.
4. Tomas Malmlof. *Economy, Energy and Sanctions* // *A Rude Awakening. Ramifications of Russian Aggression Towards Ukraine*. – June 2014. – Pp.71-80.
5. *Pronin A.V. O pravovoj prirode sankcij ES v otnoshenii RF* // *Istoricheskaya i social'no-obrazovatel'naya mysl'*. – 2019. – № 2 (24). – S.33-36.
6. Hufbauer G. C., Schott J. J., Elliott K. A. (2015). *Economic Sanctions Reconsidered: History and Current Policy*. 2nd ed. Washington, DC: Peterson Institute for International Economics.
7. Granville Chr. (2014). *EU's Sanctions on Russia Will Fail to Be a Knockout Blow* // *Financial Times*. – July 29.
8. Hufbauer G. C., Schott J. J., Elliott K. A., Oegg B. (2007). *Economic Sanctions Reconsidered: History and Current Policy*. – 3rd ed. Washington, DC: Peterson Institute for International Economics (2017).

9. Gorodeckij A.E. *Nacional'nyj suverenitet i ekonomicheskaya bezopasnost' v usloviyah primeneniya ekonomicheskikh sankcij // Ekonomicheskaya bezopasnost' Rossii: problemy i perspektivy. Materialy II Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii.* – Nizhnij Novgorod, 2014. – S. 21-29.

10. Raspopova A.YU. *Tekushchee ekonomicheskoe polozhenie Rossii i vliyanie ekonomicheskikh sankcij // Ekonomika i socium.* – 2014. – № 3–3 (12). –S. 109–111.

11. Kruglova I.A. *Ekonomicheskie sankcii kak instrument regulirovaniya mezhdunarodnyh ekonomicheskikh otnoshenij // Uchenye zapiski Mezhdunarodnogo bankovskogo instituta.* –2015. – № 11 (2). – S. 152-156.

12. Orlova N.V. *Finansovye sankcii protiv Rossii: vliyanie na ekonomiku i ekonomicheskuyu politiku // Voprosy ekonomiki.* – 2014. – № 12. –S. 54-66.

XFTAP 10.01.39

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-8940.17>

A.T.Қамза¹ Г.Б. Мейірбекова¹

*¹ Абай атындағы ҚазҰПУ
Қазақстан Республикасы*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖОЛДАУЛАРЫ – ЕГЕМЕН ЕЛІМІЗДІҢ ДАМУЫНЫҢ БАСТЫ БАҒЫТТАРЫ РЕТІНДЕ

Аңдатпа

Қай кездеде, қандай мемлекетте болмасын әр елдің президенті өзінің халқына жолдауды жыл сайын не араға жыл салып жолдайды. Жолдау бір тармақтан, не бір бағыттан ғана тұрмайды. Оның бағыты мен бағдары көп. Жолданған жолдауды талқылау арқылы халық арасында елдің сыртқы және ішкі саясаты туралы ақпарат беріледі. Экономикалық-әлеуметтік, саяси көзқарастар негізінде халық жаппай ел билігі мен елдің бүгінгі жетістіктерімен танысады.

Мақалада ҚР Президенті Қасымжомарт Тоқаевтың Жолдаулары тәуелсіз Қазақстан тарихындағы елеулі оқиғаларға толы кезеңдерді қамтығаны жайлы айтылады. Сонымен бірге, Жолдауда қамтылатын негізгі мәселелер бір-бірімен ұштасып, елімізді әлеуметтік мемлекет ретінде дамып, қалыптасуының нақты бағыттары жаңа деңгейге, негізгі стратегиялық бағыттарға жол көрсететін, тұжырымдардың маңызды да мәнді арқауы болып табылатын өзекті мәселелерін қарастырады.

Түйінді сөздер: Президент, жолдау, стратегия, әлеуметтік қатынастар, экономика, саясат, пандемия, онлайн .

A.T.Kamza¹, G.B. Meirbekova¹

*¹ Abai Kazakh National Pedagogical University
Kazakhstan*

MESSAGES OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN – AS THE MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF A SOVEREIGN COUNTRY

Abstract

At any time, in any country, the president of each country sends a message to his people every year or every two years. The message does not consist of one paragraph or one direction. He has many directions and landmarks. Information about the foreign and domestic policy of the country is